

Katedra: religionistiky

Akademický rok: 2014/2015

Posudek oponenta k bakalářské práci

Jméno autora: Markéta Sodomková

Název tématu: Pavel Šebesta – život a dílo významného katolického misionáře a badatele

Bakalářská práce Markéty Sodomkové věnovaná katolickému misionáři a antropologovi Pavlu Šebestovi je zajímavá už svým tematickým zaměřením na světově významného, ale v naší religionistice zatím podivně opomíjeného českého badatele.

Její text je strukturován v souladu se Zadáním BP. Způsob, jakým pisatelka vychází ze Zadání, je ovšem místy až příliš doslovný – názvy první, třetí a čtvrté části nepřipomínají obvyklé stručné názvy kapitol, ale spíše otrokový přepis toho, co je uvedeno v jednotlivých bodech Zadání. V názvu druhé části „Pavel Joachim Šebesta – badatel, duchovní a misionář“ má zase badatelovo jméno podivně hybridní podobu (Šebesta byl autorem českorakouským, jehož jméno bývá uváděno buď jako Pavel Jáchym Šebesta, anebo jako Paul Joachim Schebesta).

V názvu první kapitoly je navíc řeč o rešerši „zahraničních autorů věnovaných Šebestovi“, i když mělo jít a jde spíše o (o Šebestovi píšící) české autory. Studentka v ní po obsahové stránce odvedla vcelku zásluhou práci, nicméně v uváděné šebestovské bibliografii se objevují i formální nedostatky. V kapitole mi také chybí nějaká úvodní část, která by vysvětlovala její zaměření a význam.

V již zmíněné druhé části studentka popisuje Šebestovo mimořádné vzdělání, pokrývající celou řadu oborů. Vysvětluje v ní také (snad i jako náznak možných důvodů dosavadního nezájmu o tohoto autora v české religionistice) vzájemnou neoddělitelnost Šebesty-badatele, znalce života a náboženství četných kmenů tropické Afriky a jihovýchodní Asie, a Šebesty-člověka s náboženskými zkušenostmi a identitou křesťana a řeholníka. Práce je zajímavá již tímto odkazem ke skutečnosti, že „vynikající schopnost k přísné objektivní vědecké práci“ (s. 10) a lidství neredukované jen na vědu se vzájemně nevylučují, ale právě naopak.

Ve třetí kapitole se pisatelka zabývá Pavlem Šebestou v kontextu historicko-kulturní školy, k jejímž zakladatelským postavám patřil známý rakouský etnolog Wilhelm Schmidt, stejně jako Šebesta člen misionářské kongregace Služebníků Božího Slova. Studentka správně zdůrazňuje, že přes své navazování na Schmidta a příslušnost k jeho škole Šebesta zůstával kritickým a nezávislým vědcem, který se Schmidtem v mnohém nesoúhlasil. Toto téma je ovšem v práci

spíše jen naznačeno než opravdu rozebráno. Také dalšímu osudu vídeňské historicko-kulturní školy po smrti Schmidových nejvýznamnějších pokračovatelů, k nimž vedle Šebesty patřil např. v práci rovněž opakovaně zmiňovaný Martin Gusinde, mohla být věnována poněkud větší pozornost.

V závěrečné čtvrté kapitole si studentka vybírá ke zvláštnímu rozboru tři Šebestovy v češtině vydané knihy, *Antropologii středoafričských Pygmejů v belgickém Kongu*, *Mezi nejmenšími lidmi světa* a *Mezi trpaslíky a negry*. Tyto práce sice přibližuje plasticky, o tématech zajímavících religionistiku je nicméně řeč prakticky jen v podkapitole věnované druhé z nich. Ta je zčásti věnována Šebestovým závěrům ohledně náboženství malajských Semangů a středoafričských Pygmejů. Studentka se v ní letmo dotýká i Schmidovy degenerativní teorie, resp. teorie prvotního monoteismu a otázky, nakolik Šebestova zjištění přinášejí argumenty v její prospěch. K tomuto tématu se pak vrací i v Závěru, končícím konstatováním, že Pavel Šebesta se nesmazatelně zapsal do dějin světové antropologie.

Jazyková úroveň textu je vesměs dobrá. (Dávám jen k uvážení, zda dává smysl formulace „jednoho nejvyššího boha“ na s. 30 a zda by neměla být řeč buď o jednom Bohu, anebo o nejvyšším bohu.) Něco podobného se bohužel nedá říci o formální stránce práce, které je nutné vytknout řadu pochybení. Číslování stránek studentka chybně počítá až od Obsahu. Poznámkový aparát a (ne zrovna obsáhlá) Bibliografie jen částečně odpovídají příslušné citační normě. U několika článků např. nejsou uvedeny jejich názvy, ale jen odkazy na příslušný časopis. U článku z *Katolických novin* v Bibliografii chybí vedle jeho názvu i jméno autora (obojí se ovšem objevuje v rešerši z první kapitoly práce). Jména autorů nejsou uspořádána abecedně. U elektronických zdrojů pisatelka uvádí výhradně jen internetové adresy.

Předkládaný text je krátký, svým rozsahem se pohybuje někde poblíž minimální možné délky bakalářské práce.

Přes výše uvedené nedostatky doporučuji zohlednit přínos práce, průkopnický věnované v rámci naší religionistiky zatím nezmapovanému dílu významného českého autora. Text doporučuji k obhajobě a v závislosti na jejím průběhu navrhuji hodnocení stupněm dobře (tj. 3), anebo i lepším.

V Brně dne 11. května 2015

Mgr. Vít Machálek, Dr. Th.D.